

Az elmúlt negyedév fontosabb eseményei

RETÖRKI A HUNGARICANÁN

2020 júliusától a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum (RETÖRKI) kiadványai is elérhetővé váltak a Hungaricana adatbázison. Az online elérés lehetőségének megnyitása reményeink szerint nagyban segíti az Intézetben 2013 óta zajló munka társadalmi megismertetését, egyben szélesebb körök előtt nyitja meg és teszi könnyebbé a felhalmozódott tudásanyag felhasználásának lehetőségét.

A koronavírus-járvány idején megtapasztalhattuk, milyen fontos segítséget jelenthet az online jelenlét – nemcsak a kutatóknak, de a téma iránt érdeklődőknek is. A rendszerváltás különböző, többek között történelmi, politológiai, külpolitikai, jogi és közgazdasági aspektusait bemutató mintegy ötven RETÖRKI kötet megkerülhetetlen adatbázist jelent a korszakot kutatók számára. A könyveket az egyes kutatási területek olyan szakértői jegyzik, mint Székér Nóra, Fricz Tamás, Kukorelli István, Kahler Frigyes, Kávássy János Előd vagy Lóránt Károly.

A megjelent kötetek olyan, máig komoly közérdeklődésre számot tartó témákat is feldolgoznak, mint az igazságtétel és az anyagi kárpótlás kérdése, Nagy Imre újratemetése és a taxisblokádnak. A Magyar Demokrata Fórum korai történetét – a szellemi előzmények bemutatásától a lakiteleki találkozó hatásain és a mozgalommá-párttá szerveződés jellemző vonásain keresztül a '89-90-es év fordulójáig – több kiadvány tárgyalja, újszerű megközelítésű tanulmányok és korábban nem közzétett dokumentumok segítségével. Szintén több kiadvány foglalkozik a határon túli magyarság rendszerváltásban játszott szerepével – az Intézet munkatársain kívül olyan szerzőktől, mint Duray Miklós vagy Király Ibolya.

A kutatást és az eligazodást nagyban segíti, hogy a kötetek kereshető formátumban kerültek fel a Hungaricana adatbázisára. A RETÖRKI köszönettel tartozik a kötetek nagy részét megjelentető Antológia Kiadónak, amely hozzájárult az internetes megjelenítéshez, valamint a digitalizálást végző Arcanum Adatbázis Kft.-nek. Intézetünk szándéka a jövőben, a felületen megjelenített tartalmak bővítése: a kiadásunkban a jövőben megjelenő kötetek várhatóan fél éven belül kereshetőek lesznek az adatbázisban is.

LECTORI SALUTEM! RETÖRKI A KÖZÖSSÉGI MÉDIÁBAN

A RETÖRKI a 20. századi történelem, különösképpen a rendszerváltás folyamatainak kutatása, tudományos igényű feldolgozása mellett nagy hangsúlyt fektet kutatási eredményeinek, levéltári forrásanyagának a szakmai kereteken túl, szélesebben körben való megismertetésére is. Az intézeti tavasszal indított közösségi média felületei is elsősorban ezt a célt szolgálják.

2020. május 2-án, a rendszerváltás utáni első szabadon választott Országgyűlés alakuló ülésének 30. évfordulóján elindult az Intézet hivatalos közösségi oldala. Az Intézet tevékenységének szélesebben körben való bemutatását, kifejezetten a fiatalabb korosztályok elérését és a kutatási eredmények gyorsabb terjesztését segíti elő a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archívum (@retorkiofficial) névvel létrehozott Facebook oldal. „Jelen kell lennünk a fiatalok mindennapi életében, amit a közösségi médiával érhetünk el, ahol folyamatosan jelentkező minőségi, ismeretterjesztő tartalmakkal”¹ – nyilatkozta májusban a *Magyar Fórum*nak Nyári Gábor, az Intézet főigazgatója. A közösségi médiafelületünkön elsősorban olyan minőségi, ismeretterjesztő írásokat, audiovizuális tartalmakat, ajánlókat és híreket osztunk meg, amelyek szorosan kötődnek a RETÖRKI tevékenységéhez. Mindezek közül kiemelt figyelmet kapnak az évfordulók és események krónikaszerű bemutatásai, a RETÖRKI Archívum és más levéltári gyűjtemények dokumentumaival, a FORTEPAN, illetve az Arcanum Adatbázis anyagainak segítségével. Az Intézet munkatársaival kapcsolatos hírek is felkerülnek az intézeti Facebook-oldalra, de olyan híreket is megosztunk, amelyek nem kötődnek az Intézet szakmai tevékenységéhez, de annak szellemiségével az Intézet azonosul.

¹ Szélesre tárja kapuit a RETÖRKI a szakmai közönség előtt – interjú Nyári Gáborral. A teljes interjú elérhető: <http://magyarforum.info/cikk/10143/-Szelesre-tarja-kapuit-a-RETörKI-a-szakmai-kozonseg-elott/>

A szintén 2020 májusában indított YouTube csatornán a *Rendszerváltástól rendszerváltásig* című 11 részes videósorozat érhető el. Az oktatási segédanyagként is használható videókkal az Intézet célja az volt, hogy a koronavírus miatti szükséghelyzetben olyan tartalmakkal szolgáljon a nagyközönség számára, amellyel egyrészt segíteni tudja a középiskolások otthoni tanulmányait, másrészt tudományos igényű, de érdekes, audiovizuális elemekben gazdag műsort kínáljon a nézőknek. A sorozat május 3-án debütáló első adásában Nyári Gábor történész, az Intézet főigazgatója mutatta be Magyarország 1918 és 1940 közötti történetét. A sorozat később további részekkel bővült, melyek mindegyike a 20. századi magyar történelem egy-egy szeletét mutatja be a nézőknek, így betekintést nyerhetünk általa a munkatáborok világába, az ötvenhatos eseményekbe, de a kádári szocializmus gazdasági hálójába és az évszázad végén a magyar demokratikus pártrendszer kialakulásába is.

Az Intézet ezeken a felületeken minőségi ismeretterjesztő és tudományos tartalmakat kínál mind a kutatóknak, mind a rendszerváltás és a történelem iránt érdeklődő szélesebb közönségnek.

SZÉCHENYI-DÍJAT KAPOTT KISS GY. CSABA

Intézetünk külsős munkatársa, lapunk szerkesztőbizottságának tagja, Kiss Gy. Csaba József Attila-díjas irodalomtörténész, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar Történeti Intézete Művelődéstörténeti Tanszékének címzetes egyetemi tanára március 15-e alkalmából a legmagasabb magyar tudományos kitüntetést, a Széchenyi-díjat nyerte el.

Kiss Gy. Csaba Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályája során a közép-európai kultúra nemzetközileg is elismert kutatójaként elsősorban a magyar, lengyel, szlovák és horvát nép nemzeti szimbólumainak és mítoszainak összehasonlító vizsgálata terén elért tudományos eredményei elismeréseként – a koronavírus-járvány miatt idén elhalasztott időpontban – augusztus 19-én vehette át a díjat.

Kiss Gy. Csaba 1945-ben született Budapesten, 1968-ban az ELTE Bölcsészettudományi Karán szerzett magyar-német szakos diplomát, majd 1986-ban az MTA-n szerzett PhD-fokozatot irodalom- és kultúratudományokból. 1987-ben a Magyar Demokrata Fórum egyik alapítója. 1988-1989 között az ideiglenes elnökség, 1989-1993 között a választmány, 1990. június-december között az elnökség tagja volt. 1993-ban kilépett a pártból.

1974–1980 között a *Nagyvilág* című lap rovatvezetője, 1988–1989 között pedig a *Hitel* szerkesztőségi tagja, 1990 és 1992 között rovat szerkesztője volt. 1995-ben az ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszékének docense lett. Dolgozott vendégtanárként a Zágrábi Egyetemen, a nyitrai Konstantin Egyetemen, a prágai Károly Egyetemen és a Varsói Egyetemen is. A Magyar-Lengyel Történész Vegyesbizottság és a Magyar-Szlovák Történész Vegyesbizottság tagja. Kutatási területei a közép-európai nacionalizmusok, a nemzeti mítoszok és szimbólumok Közép-Európában, magyar-szomszédnépi kapcsolatok és az irodalom szerepe a demokratikus átalakulásban.

Rendszerváltással kapcsolatos három kötetes „személyes történelmét” a RETÖRKI támogatásával jelenteti meg.

(Bíró Zoltán irodalomtörténész, a RETÖRKI alapító főigazgatója szintén most vette át március 15-e alkalmából kapott Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal polgári tagozata kitüntetést. Díjazásáról márciusi számunkban adtunk hírt.

A *Rendszerváltó Archivum* szerkesztősége természetesen mindkettőjüknek szeretettel és tisztelettel gratulál az elismeréshez!